

FOTBALL-VM I RUSSLAND

Noen av de beste formene for rasjonell samtale er diskusjon

Ballett for arb

Filosofen Simon Critchley mener fotballen er sosialistisk i sin natur.

Av Dag Eivind Undheim Larsen (tekst) og Christopher Olsson (foto)

– Fotball handler om fellesskap og samarbeid, sier den britiske filosofen Simon Critchley.

I morgen braker det løs i Moskva. Da er det duket for åpningskampen mellom Russland og Saudi-Arabia under fotball-VM 2018. For mange er verdensmesterskapet, som arrangeres hvert fjerde år, en av de virkelig store begivenhetene i livet. De mest ihuga fotballelskerne har nå fylt opp kjøleskapet og tatt ut fire ukers ferie.

Den britiske filosofen Simon Critchley er et kjent navn på den akademiske stjernehimmelen. Han har gitt ut en rekke kritikerroste bøker og gjort seg bemerket med en filosofisk feide med den slovenske tenkeren Slavoj Žižek.

Kraften i kollektivet

Men Critchley har ikke bare syslet med abstrakte teorier og akademiske diskusjoner. Han har vært fotballfan hele livet og er nå i Norge for å kaste glans over den norske utgaven av boka «Det vi tenker på når vi tenker på fotball».

Og den britiske filosofen er opptatt av at fotballen er sosialistisk i sin natur.

– **Du kan ha et fotballag med de beste spillerne, men det betyr ingenting om laget ikke har en sterk kollektiv struktur, sier Critchley.**

Han trekker fram laget til Island for å illustrere sitt poeng. I motsetning til Norge og Italia har øyrepublikken helt nord i Atlanterhavet kvalifisert seg til årets VM.

– Laget har nesten ingen kjente stjerner, men er derimot et svært sterkt kollektiv.

En viktig grunn til at fotballen er så viktig for mange, mener Critchley, er nettopp at

FAKTA

Simon Critchley:

- Britisk filosof, født 1960.
- Er professor i filosofi ved New School for Social Research i New York.
- Arbeider med temaer som politisk teori, filosofihistorie, etikk, estetikk, David Bowie og fotball.
- Har gitt ut en rekke bøker, blant dem «The Ethics of Deconstruction: Derrida and Levinas» (1992), «Very Little ... Almost Nothing» (1997), «The Faith of the Faithless» (2012) og «Bowie» (2014).
- Aktuell med boka «Det vi tenker på når vi tenker på fotball», oversatt av Audun Vinger.

den gir en grunnleggende opplevelse av fellesskap og samhold.

– Derfor er jeg også svært interessert i fansen som følger de ulike lagene og forholdet de har til spillerne.

Liverpool på gravsteinen

For fotballfansen er blitt misforstått, mener Critchley.

– For det første er de ikke dumme. Selv om fotball er et enkelt spill, er det mye intelligens blant fansen. Det kommer særlig til syne i samtaler og diskusjonene om fotball, sier Critchley.

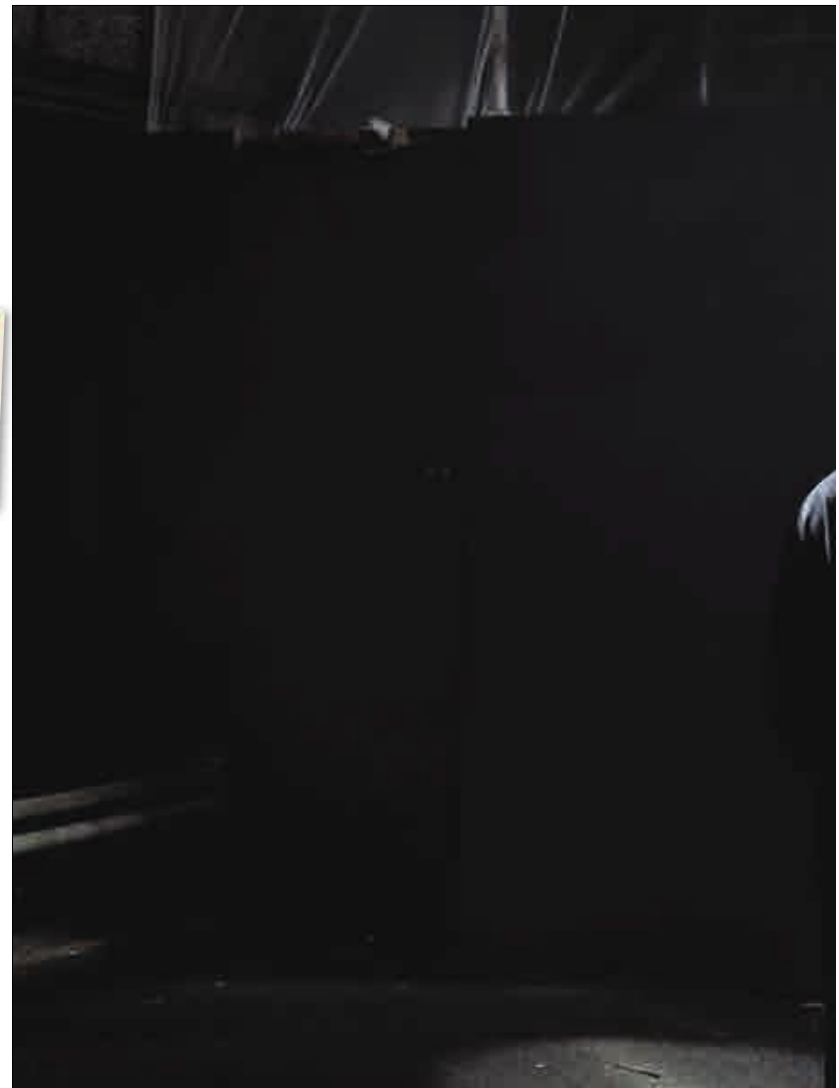
Han viser til den tyske filosofen Jürgen Habermas og hans teori om kraften i de bedre argumenter.

– Noen av de beste formene for rasjonell samtale er diskusjoner om fotball. De har ofte noe lekent ved seg, og jeg sett hvordan folk lytter til argumenter som kommer fra fans som heier på fiendelaget, og som sågar lar seg overbevise.

Slik er det verken i filosofiske eller politiske diskusjoner.

– *Det er vel ikke så mye altruisme å spore blant britiske hooligans?*

– Det er ingen grunn til å gjøre fotballen mer from enn den er, og volden er et konstant biprodukt av idretten. Fotball er et fysisk spill. Og dette reflekteres også i tilskuerens sterke følelser. Men vi

må jo bestrebe at volden forblir på et symbolsk nivå og at den bare kommer til uttrykk i supportersanger og så videre.

Critchley er selv en svoren tilhenger av den britiske fotballklubben Liverpool, som familien hans har fulgt i generasjoner. Klubbens emblem er inngravert på bestemorens gravstein.

Frisparkets poesi

For Critchley er det også en tydelig historisk kopling mel-

lom fotball og sosialisme, og han omtaler gjerne fotballen som «arbeiderklasseballett». Med et slikt vokabular kommer det ikke som noen overraskelse at han i boka forsøker å etablere en egen poetikk for fotballen.

– *Hvor finner du poesien i fotballen?*

– Det kan være i bevegelsene til Zinedine Zidane (fransk fotballspiller som la opp i 2006, journ.anm..) eller et vakert utført frispark. Jeg pleide

selv å spille forsvar, og en perfekt organisert forsvarslinje kan utstråle mer skjønnhet for meg enn et spektakulært mål.

Fotballen representerer også politiske verdier som ikke lenger finnes i det liberale Storbritannia, mener Critchley.

– Her er de sosialdemokratiske institusjonene blitt bygget ned systematisk de siste tiårene, og slik sett blir fotballen en slags påminnelse om at

er om fotball, hevder britisk filosof:

Veidsfolk

«POETRY IN MOTION»: – En perfekt organisert forsvarslinje kan utstråle mer skjønnhet for meg enn et spektakulært mål, sier filosofen Simon Critchley.

det finnes annen livsform. Den blir en metafor for samfunnsverdier vi har mistet.

90 minutters frihet

Samtidig er det en kjensgjerning at også fotballen er blitt invadert av pengesterke aktører.

Mange klubber er eid av milliardærer, og lukrative tv-avtaler har ført til at spillerne kan heve astronomiske lønninger.

– Har ikke kommersialise-

ringen av fotballen fjernet den fra sine historiske røtter?

– Det er mer penger i fotballen nå enn før, men så har da penger alltid vært en del av denne idretten, sier Critchley og viser til på at det italienske fotballaget Juventus ble bygget opp av bilprodusenten Fiat.

– Enkelte vil kanskje mene, særlig med tanke på mediens brede dekning, at fotballen fortrenger andre sentrale samfunnsproblemer?

– Verden er kaotisk og bråkete, og den fyller folk med frykt og likegyldighet. Men fotballen tilbyr folk litt fri fra alt dette. Dessuten tror jeg fotballen gjør oss mer sosialt ansvarlige. Gjennom den kan vi erfare betydningen av solidaritet – ikke bare følelsen av å tilhøre ei gruppe eller en stamme, men også at vi må lære å akseptere og respektere andre grupper og stammer.

dalevindl@klassekampen.no

TRAKK SEG: Både sekretær Sara Danius (til venstre) og akademimedlem Sara Stridsberg har valgt å forlate Svenska Akademien etter bråket rundt den såkalte Kulturprofilen.

FOTO: JONAS EKSTRÖMER, TT/NTB SCANPIX

«Kulturprofilen» tiltalt for voldtekter

Mannen som utløste krisen i Svenska Akademien, blir nå tiltalt for to voldtekter.

blant annet deler ut Nobels litteraturpris.

Statsadvokat Christina Voigt opplyser i en pressemelding at det vil bli tatt ut tiltale for to tilfeller av voldtekt, begge angivelig begått i Stockholm i 2011.

– Min vurdering er at bevismaterialet er robust og tilstrekkelig for tiltale, skriver Voigt.

NOBELPRISEN

Av Per Christensen

Den såkalte Kulturprofilen, som er tilknyttet Svenska Akademien, blir tiltalt for to voldtekter, opplyser svensk påtalemyndighet.

Kulturprofilen er gift med det tidligere Svenska Akademien-medlemmet Katarina Frostenson og driver et kultursenter som har fått pengestøtte fra Akademien.

I fjor høst ble 71-åringen anklaget for å ha begått en rekke overgrep, seksuell trakassering samt for å ha lekket navnene på sju nobelprisvinnere til pressen før de ble offisielt kunngjort.

– Robust bevismateriale

Saken har utløst en krise i Svenska Akademien, som

Blant dem Kulturprofilen ifølge svenske medier skal ha trakassert, er kronprinsesse Victoria. Det skal ha skjedd under et arrangement for ti år siden, i en bygning som disponeres av Svenska Akademien.

Kan bli ytterligere utsatt

For to uker siden meldte Nobelstiftelsen at utdelingen av årets nobelpris i litteratur, som allerede er utsatt til 2019, kan bli ytterligere utsatt.

Nobelstiftelsens direktør Lars Heikensten sa prisen vil bli utdelt først når Svenska Akademien har vunnet tilbake sin tillit, eller i det minste har kommet langt nok i prosessen med å gjøre det.

– Det betyr at det ikke er noen deadline i 2019, uttalte Heikensten.

ONTB

KIRSTEN KOKKIN

– 30 store og små bronseskulpturer henta fra USA og flere steder i Norge selges rett fra sokkel.

Unik salgsutstilling!

Alle dager 12–17 minus mandag

Holmsbustuene

STORGATEN 17, HOLMSBU, HURUM